

ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ЧЕРЕЗ РОЛЬОВУ ГРУ

Наталя Сорока (Харків, Україна)

На сучасному етапі розвитку суспільства все більше зростає інтерес до вивчення іноземних мов. Знання іноземної мови виступає засобом міжкультурного спілкування в якості соціального замовлення сучасного суспільства. Основною метою навчання іноземної мови в немовному вузі є розвиток комунікативної компетенції майбутніх фахівців. Впровадження інтерактивних методів навчання з метою формування компетентнісного підходу досить перспективно може бути реалізоване через проведення занять із використанням та застосуванням ділових або рольових ігор.

Ігри, які використовуються під час навчання іноземної мови, можна класифікувати наступним чином: за метою (мовні, мовленнєві); за способом виконання (усні, письмові, рольові та ін.); за рівнем складності (репродуктивні, творчі); за кількістю учасників (індивідуальні, групові, парні, фронтальні); за типом завдань (оперативні, тактичні, стратегічні).

Рольові ігри – всього лише частина навчальної стратегії, відомої як комунікативний підхід, який спрямовує та орієнтує студентів на можливість будувати та використовувати на практиці власні знання та мовні навички. Комунікативний підхід включає в себе наступні аспекти:

- знання способів вживання мови, тобто як, ким і коли мова використовується для різних цілей і функцій;

- знання того, як змінюється мова в залежності від тієї чи іншої комунікативної ситуації і самих учасників цієї ситуації (наприклад, знання відмінностей формальної і неформальної мови, усної та письмової форми мови);

- уміння створювати, читати і розуміти тексти різного типу і характеру (наприклад, розповіді, інтерв'ю, діалоги, доповіді);

- уміння підтримувати розмову іноземною мовою навіть за умов досить обмеженої лексичної і граматичної бази студентів [1].

Ігрові методи навчання спрямовані на формування та усвідомлення студентом особистісних мотивів навчання, своєї поведінки у грі і в житті, тобто уміння формувати цілі і програми власної самостійної діяльності та передбачати її найближчі результати. Застосування ігрових методів дозволяє штучно відтворити ситуації спілкування, занурити студента до міжкультурної комунікації, створити умови необхідності комунікації іноземною мовою, зробити процес навчання більш привабливим і цікавим. Більш того, саме рольова гра створює для студентів сприятливі психологічні умови в аудиторії, коли вони здатні подолати страхи спілкування іноземною мовою із своїми друзями у ситуаціях, наближених до реального повсякденної і професійної комунікації. Навчальна гра, що застосовується в процесі вивчення іноземної мови у немовному вищому закладі освіти, може бути поділена на рольову і ділову гру.

Рольова гра являє собою різні види рольової діяльності: читання за ролями, інсценування і, саме безпосередньо, рольова гра. Проведення рольової гри передбачає наявність трьох етапів: 1) підготовчого - попередня робота викладача (визначення мети, вибір теми, відбір мовного матеріалу, уточнення ситуації, складання плану рольової гри, підготовка наочного матеріалу), введення студентів в гру (пояснення мети гри, установок, постановка проблеми, відповіді на питання); 2) проведення самої гри - студенти розігрують запропоновану викладачем ситуацію, кожен виконує свої ролі; 3) контроль - аналіз та обговорення проведеної гри, обмін думками; викладач коментує і за необхідності дає рекомендації, спрямовані на поліпшення іншомовного мовлення.

Застосування рольових ігор на заняттях з іноземної мови дозволяє формувати у студентів наступні комунікативні та інтелектуальні компетентності: уміння гнучко підлаштовуватися до різноманітних соціальних та міжособистісних ситуацій; уміння ефективно взаємодіяти в команді під час прийняття колективних рішень; уміння прислуховуватися до чужої точки зору і аргументовано відстоювати свою позицію; уміння аналізувати отриману інформацію, відбирати необхідні факти, зіставляти, аналізувати, приймати рішення; уміння вибудовувати логіку доказової бази під час прийняття рішення; уміння передбачати можливі наслідки - наслідки прийнятих рішень [3]. Більш ніж півсторіччя тому ще Л. С. Виготський довів наявність двостороннього зв'язку між грою і мовленням. Мовлення розвивається і активізується під час гри, з одного боку, а з іншого боку, гра сама розвивається під впливом розвитку мовлення. Подібний зв'язок присутній і в рольовій грі: на заняттях з іноземної мови, під час участі в рольовій грі, студенти відпрацьовують навички комунікації в уявних ситуаціях, які готують студентів до спілкування в реальних, невігаданих ситуаціях, що зустрічаються в повсякденному житті.

Ділова гра є ефективним прийомом навчання іноземної мови, метою якого є формування комплексу знань, навичок і умінь вироблення стратегії і тактики професійного спілкування [4]. Даний вид гри дозволяє в навчальних цілях імітувати реально існуючі процеси, явища, події характерні для професійної діяльності, що виступає надзвичайно важливим фактором, особливо під час навчання іноземної мови для спеціальних професійних цілей. Відповідно, в процесі ділової гри студенти можуть проявити себе компетентними фахівцями, приймати адекватне рішення у вирішенні проблемної професійної ситуації. Ділові ігри спрямовані на розвиток професійних компетентностей, умінь приймати правильні рішення в складних ситуаціях, подоланню психологічних бар'єрів під час комунікації іноземною мовою [5]. В цьому і полягає принципова відмінність між рольовою і діловою грою.

Методика організації ділової гри, так само включає в себе три етапи: підготовчий, проведення самої гри і контроль або аналіз результатів гри.

Використання ділової гри при навчанні іншомовного спілкування здійснюється, як правило, на завершальному етапі навчання іноземної мови, коли навчання носить професійно-орієнтований характер. Даний метод дозволяє викладачеві проектувати навчання ділового іншомовного спілкування в якості набору навчальних ігор різного рівня складності, які спрямовані на підготовку компетентного фахівця, здатного здійснювати професійні завдання в умовах міжкультурної комунікативної ситуації.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Волхонская А.С., Клименко Е.В. Использование ролевых игр в реализации коммуникативного подхода в обучении иностранному языку студентов технического вуза // Современные проблемы науки и образования. – 2018. – № 2.; URL: <http://www.science-education.ru/ru/article/view?id=27485>

2. Карамушка Л.М. Рольова гра // Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В.Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.

3. Полесюк, Р. С. Об эффективности использования игры при обучении иностранному языку [Текст] /Р. С. Полесюк //Вестник Кемеровского государственного университета. – 2012. – № 4. – С. 275–278.

4. Scarcella, R. & Crookall, D. Simulation/gaming and language acquisition. In D. Crookall & R. L. Oxford (Eds.) / Simulation, gaming, and language learning. – New York: Newbury House. 1990. – P. 223–230.

5. Kostikova, I., Holubnycha, L., Shchokina, T., Soroka, N., Budianska, V., Marykivska, H. A role-playing game as a means of effective professional English teaching// Amazonia Investiga. - Vol 8, Num.24 (2019). – P. 414-425.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Центральноукраїнський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University

ISSN 2522-4743

Матеріали V Інтернет-конференції
**«ІНОЗЕМНА МОВА У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ
СПЕЦІАЛІСТІВ: ПРОБЛЕМИ ТА СТРАТЕГІЇ»**

Fifth Internet Conference Proceedings
**"FOREIGN LANGUAGE IN PROFESSIONAL
TRAINING OF SPECIALISTS: ISSUES AND
STRATEGIES"**

збірник тез доповідей
[Електронний ресурс]
ONLINE BOOK OF ABSTRACTS

20 лютого 2021
February 20, 2021

Кропивницький – 2021
Kropyvnytskyi – 2021

ISSN 2522-4743

ББК 81.2(3)

і – 67

УДК 4И

Збірник тез доповідей [Електронний ресурс] V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Іноземна мова у професійній підготовці спеціалістів: проблеми та стратегії». – Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2021. – 360 с.

Online Book of abstracts of the fifth International scientific and practical Internet conference “Foreing language in professional training of specialists: issues and strategies”. – Kropyvnytskyi: EPC of Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University, 2021. – 360 p.

*Друкується за рішенням вченої ради
Центральноукраїнського державного
педагогічного університету імені Володимира Винниченка
(протокол № 8 від 22 лютого 2021 року)*

РЕДКОЛЕГІЯ:

**Світлана Іванівна Шандрук, доктор наук, професор
(Кропивницький, Україна);**

**Ліна Леонідівна Смірнова, доктор філософії, доцент
(Кропивницький, Україна);**

Prof. Dr. Eda Ustunel (Mugla, Turkey);

PaedDr. Eva Smetanová, PhD. (Trnava, Slovakia).

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

**Світлана Іванівна Шандрук, доктор наук, професор
(Кропивницький, Україна);**

**Олена Іванівна Москаленко, доктор наук, професор (Київ,
Україна);**

**Ліна Леонідівна Смірнова, доктор філософії, доцент
(Кропивницький, Україна);**

Еда Устюнель, доктор наук, професор (Mugla, Turkey);

Олена Гундаренко, доктор філософії (Žilina, Slovakia);

Єва Сметанова, доктор філософії, професор (Trnava, Slovakia);

**Бакірова Жаміля Махсудовна, магістр пед.н., ст. викл.
(Аркалик, Казахстан).**

*Оргкомітет не несе відповідальності за зміст науковий праць
та достовірність наведених фактологічних
та статистичних даних.*